

Valdres april 2019
Tom-Arild Fredriksen

Regionalt bygdeutviklingsprogram (RBU) 2019-2022 for Innlandet

Består av Regionalt næringsprogram (RNP), Regionalt miljøprogram (RMP) og Regionalt skog- og klimaprogram (RSK).

Formålet RNP

« Landbruket i Innlandet skal utvikle matproduksjonen i takt med befolkningsøkningen og etterspørselen, samt øke omfanget og verdiskapning innen bygdenæringene. Produksjonen bør skje med utgangspunkt i Innlandets areal- og ressursgrunnlag »

Virkemiddel: IBU-midlene (bedriftsrettet) og UT-midlene (fellestiltak)

Mer fleksibel innretning, kvalitet fremfor volum, mer vekt på kornproduksjon, og frukt-, grønt og veksthusnæringen.

Strategier i ny Regionalt Næringsprogram (RNP)

1. Gi muligheter til de som vil satse innen tradisjonelt landbruk og bygdenæring
2. Sikre små og mellomstore bruk
3. Øke landbruksproduksjon og verdiskaping i Innlandet der det er etterspørsel
4. Utnytte regionale fortrinn, sikre og styrke livskraftige bygdesamfunn
5. Prioritere lønnsomme og bærekraftige driftsmåter basert på god agronomi og skogskjøtsel.

Tiltak/prioriteringer IBU-midlene

Næringsmessig fordeling 80 % tradisjonelt 20 % bygdenæring

Prioriteringer mellom produksjoner hovedsakelig som før

- Grovfor, for produksjoner med markedsdekning, gis moderniseringstiltak prioritet. All økologisk produksjon. Gjelder også tilskudd driftsbygninger i forbindelse med aktiv setring og gjødsellager.
- Planteproduksjon for salg.
- Kraftforbasert (inkl. gjødsellager)
- Andre produksjoner

Særsilt prioritering regioner. Trysil, Engerdal, og samtlige Valdreskommuner (Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Vestre slidre, Øystre slidre, Etnedal og Vang. Ordlyd; når prosjekter ellers er like, og det er begrenset med midler, skal prosjekter her prioriteres. Må kombineres med mobilisering gjennom andre virkemidler. Tema når vi møter FM, FK og faglagene

Tiltak/prioriteringer IBU-midlene

Særskilte premieringer. Inntil 150 000 kroner ekstra i tilskudd for bygging i tre. Tema når vi møter FM, FK og faglagene

Særskilte satninger. Inntil 15 prosent av potten til særskilte satsninger. Tema når vi møter FM, FK og faglagene

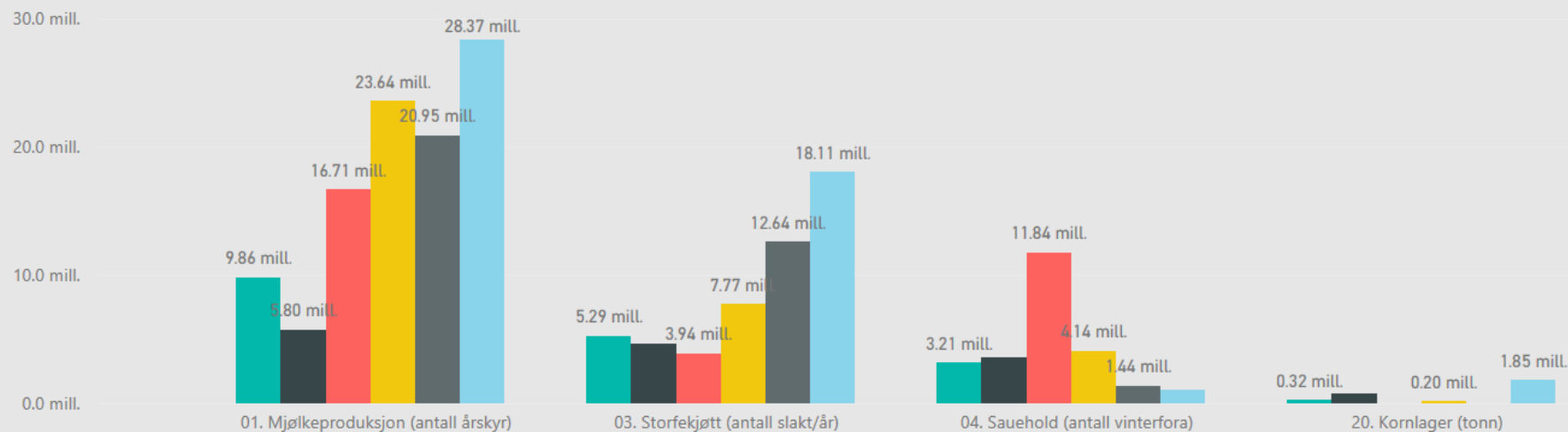
Prioritering innen landbruksbaserte næringer. Nyskapende og gode prosjekter. Landbruksbasert reiseliv, lokalmat, inn på tunet, bioenergi og bruk av tre.

Andre hensyn

- Nyetablering av grovforbaserte produksjoner basert på arealer egnet for produksjon av korn, frukt, bær og grønnsaker gis lavere prioritet. Tema når vi møter FM, FK, Faglagene.
- Sau, normalt ikke nyetablering eller utvidelse basert på utmarksbeite i ulvesone/områder viktige for bjørn. Tema når vi møter FM, FK, Faglagene.
- For produksjoner med markedsdekning, bør prioritere modernisering fremfor volumøkning.

Innvilget beløp per hovedproduksjon

År ● 2013 ● 2014 ● 2015 ● 2016 ● 2017 ● 2018

Antall saker per hovedproduksjon

0.0 mill.

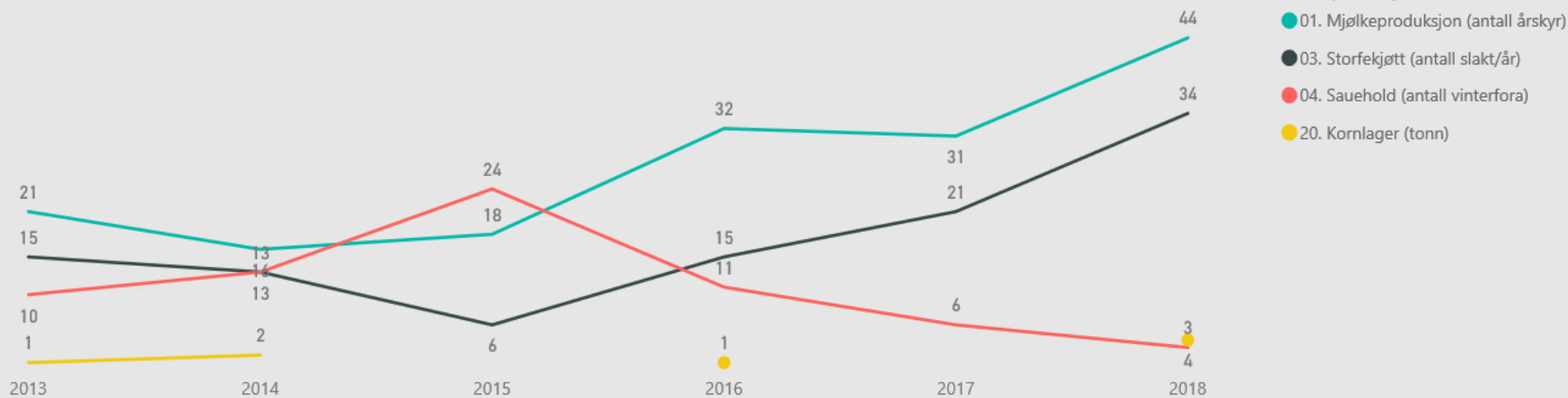
0.0 mill.

0.0 mill.

0.0 mill.

0.0 mill.

0.0 mill.

Hovedproduksjon

● 01. Mjølkeproduksjon (antall årskyr)

● 03. Storfekjøtt (antall slakt/år)

● 04. Sauehold (antall vinterfora)

● 20. Kornlager (tonn)

Hvem jobber med landbrukssaker i IN Innlandet?

Tradisjonelt

Marly Irene Sæterdalen
Finansieringsrådgiver
Tlf: [+4761279849](tel:+4761279849)
Mobil: +4795122997
Marly.Irene.Saeterdalen@innovasjonnorge.no

Syver Aasberg
Finansieringsrådgiver
Tlf: [+4761279836](tel:+4761279836)
Mobil: +4795858640
Syver.Aasberg@innovasjonnorge.no

Stine Evensen Sørbye
Rådgiver
Tlf: +4791686381
Mobil: +4791686381
stine.evensen.sorbye@innovasjonnorge.no

Tom-Arild Fredriksen
Seniorrådgiver
Tlf: +4790829088
Mobil: +4790829088
tom-arild.fredriksen@innovasjonnorge.no

Kredittansvarlig og beslutter saker

Tron Ola Lundby
Finansieringsrådgiver
Tlf: [+4762519951](tel:+4762519951)
Mobil: [+4793284882](tel:+4793284882)
tron.ola.lundby@innovasjonnorge.no

Bygdenæring og bioenergi

Mari Pandum
Finansieringsrådgiver
Tlf: [+4762519963](tel:+4762519963)
Mobil: +4795858557
Mari.Pandum@innovasjonnorge.no

Trond Husan
Finansieringsrådgiver
Tlf: [+4761279846](tel:+4761279846)
Mobil: +4797579576
Trond.Husan@innovasjonnorge.no

Innovasjonsdager, kommunikasjon, utbetalinger mm..

Gretha Karin Larsson
Markeds- og driftskoordinator
Tlf: [+4762518819](tel:+4762518819)
Mobil: +4748063226

Jorun Taje
Markeds- og driftskoordinator
Tlf: [+4761279834](tel:+4761279834)
Mobil: +4797705655

+ innovasjonsrådgivere

Besøk oss på www.innovasjonnorge.no eller

Informasjon om ordninger landbruk - bruk hjemmesiden

NY og **BEDRE!!**

<https://www.innovasjon.norge.no/no/tjenester/landbruk/>

Tradisjonelt landbruk

Skal du investere i driftsbygning, kjøpe eiendom eller tilleggsareal? Kanskje trenger du å foreta mindre investeringer i forbindelse med generasjonsskifte på gården? Vi kan hjelpe deg med finansiering dersom du har et lønnsomt prosjekt.

Tilleggsnæring

Ønsker du å videreutvikle en tilleggsnæring på gården? Du kan søke om tilskudd og lån hos oss dersom du har et lønnsomt prosjekt.

Bolig på gårdsbruk

Trenger du ny eller utbedret bolig på gården? Vi kan tilby lån til å gjennomføre investeringen.

Fornybar energi i landbruket

Har du planer om å bygge anlegg for produksjon av fornybar energi, bioenergi eller produsere flis til bioenergi? Vi gir tilskudd til investeringer, utredninger og kompetansetiltak.

Vekstfinansiering

Er du tilbyder av lokalmat- og drikke, matopplevelser med lokal identitet, reiselivsopplevelser, Inn på Tunet, Innlandsfiske - eller er du en aktør innen reinnæringen? Da har vi tjenester for deg.

Reindriftsbasert vekst og verdiskaping

Ønsker du å øke verdiskapingen i reinkjøttproduksjonen? Vi kan gi deg tilskudd til bedriftsutvikling og kompetanse- og markedsføringstiltak.

Bedriftsnettverk for landbruket

Har din bedrift behov for hjelp til å styrke samarbeidet med andre bedrifter, skape tillit, identifisere felles utfordringer og interesser? Da har vi tjenesten for deg.

Kompetansenettverk for landbruk

Ønsker du å lære mer om hvordan du skaper verdier med utgangspunkt i landbruks- og reinbaserte næringer? Vi tilbyr kurs og andre skreddersydde kompetansetiltak for deg og din bedrift.

Samordning av rutiner i IN

- Løpende søknadsfrister f.o.m 1.1.2019.
- Utmåling vurderes på bakgrunn av lønnsomhet, soliditet og risikoavlastning.
- Generasjonsskiftetilskudd/tilskudd til unge bønder skal gjelde "mindre investeringer«, dvs. inntil kr 1,5 mill, under 35 år som har overtatt landbrukseiendom uavhengig av overtakelsesdato.
- Dersom et prosjekt blir billigere enn planlagt, skal avkorting av tilskudd gjøres i forhold til tilskuddsprosent. Mindre beløp (under 5 % av tilskuddet, maks kr 50.000) avkortes ikke.
- Det kommer et utformet felles beslutningsgrunnlag for frukt og bær, gjødsellager

I dialog med søker

- ✓ Tenk **prosjekt** ikke virkemidler
- ✓ Markedsavklaring; er det behov for ditt produkt?
- ✓ Få oversikt over føringer/prioriteringer hos Innovasjon Norge, bruk gjerne landbrukskontorene
- ✓ Bruk rådgivningapparatet: drift og byggteknisk
- ✓ Likviditet i byggeperioden starter lenge før byggerioden
- ✓ Lær av andre juster underveis
- ✓ Hvorfor vil ditt prosjekt skape **verdier**?
 - Sysselsetting, miljø, dyrevelferd, HMS

IBU-midler bygdenæring

Eier av landbrukseiendom eller bedrifter med tilknytning til landbrukseiendommer. Vi gir også støtte til mindre næringsmiddelbedrifter som samarbeider med primærprodusenter.

1. Etablerertilskudd i 2 faser
 - Markedsavklaring (Utviklingsfasen) inntil 100.000,-
 - Kommersialisering (Etableringsfasen) inntil 75 % av kostnad inntil 700.000,- minus markedsavklaringstilskudd
2. Bedriftsutviklingstilskudd inntil 50% av kostnad inntil 500.000,-
3. Investeringstilskudd til faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter inntil 2 mill – 35% av kostnadsoverslag

Mentorordning

Ingen søknadsfrist

Det er et ønske om å stimulere til nyskapende og gode prosjekter. Det er derfor ingen tydelig prioritering av midler til landbruksbaserte næringer. Det er imidlertid nasjonal oppmerksomhet og forventninger innen områdene lokalmat, landbruksbasert reiseliv, «inn på tunet», bioenergi og bruk av tre.

IBU-midler bygdenæring

Eier av landbrukseiendom eller bedrifter med tilknytning til landbrukseiendommer. Vi gir også støtte til mindre næringsmiddelbedrifter som samarbeider med primærprodusenter.

1. E
•
•
tilskudd
 2. B
 3. In
k
av
- Mentor
- Ingen søk

UTMÅLING

Myke investeringer støtte inntil 75 % av samlet kostnadsoverslag. For investering i faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr inntil 35 %. Begrenset ramme. Vi skal være utløsende.

Det er et ønske om å stimulere til nyskapende og gode prosjekter. Det er derfor ingen tydelig prioritering av midler til landbruksbaserte næringer. Det er imidlertid nasjonal oppmerksomhet og forventninger innen områdene lokalmat, landbruksbasert reiseliv, «inn på tunet», bioenergi og bruk av tre.

Utviklingsprogrammet: Vekstordningen

- Må være produsent eller ha forpliktende avtaler med produsenter
- Bedriften må ha som målsetting å øke omsetningen med minst 30% over en treårsperiode
- Bedriften bør omsette for 1 mill kroner per år
- Sysselsettingen bør utgjøre minimum 1 årsverk
- Dekning av driftsutgifter på inntil 1 mill over tre år.

- ✓ **For hvem:**
 - Primærprodusenter i landbruket, reindriftsutøvere, innlandsfiske- og **næringsmiddelbedrifter** som **utvikler, foredler og selger kvalitetsprodukter basert på lokale råvarer**
 - Reiselivsbedrifter som ønsker å utvikle tilbud innen mat, overnatting, servering, natur- og kulturbaserte aktiviteter og opplevelser basert på landbrukets og reindriftens ressurser
 - Inn på tunet-tilbydere innenfor Matmerks godkjenningsordning.
- ✓ **Krav:**
 - Bedriften må ha som målsetting å **øke omsetningen** med minst **30 %** over en **treårsperiode**
 - Bedriften bør omsette for **1 mill. kroner siste 12 måneder**
 - Sysselsettingen bør utgjøre **minimum 1 årsverk**

Dekning av økte driftsutgifter i forbindelse med veksten på inntil **1 mill. kroner** over **tre år**

Finansiering

IBU-midler tradisjonelt landbruk

Hva?

- Tilskudd til faste anlegg og tilhørende produksjonsutstyr av varig karakter.
- Prioriterte områder Hedmark og Oppland
 1. Grovfôrkrevende produksjoner, spesielt små/mellomstore melkebruk 15-30 årskyr. Herunder også gjødsellager og driftsbygninger til aktiv setring. **All** økologisk produksjon forutsatt avsetningsmuligheter.
 2. Planteproduksjon for salg. Herunder prioriteres potet-, grønnsak-, frukt- og bærproduksjon foran tørkeanlegg for kornproduksjon.
 3. Kraftfôrkrevende produksjoner
- Søknadsfrist utgår. **Løpende frister.**
- Landbrukskont sin rolle

Finansiering

IBU-midler tradisjonelt landbruk

Hva?

- Tilskud

- Prioriter

1. G

å

ø

2. P

b

3. K

- Søknads

UTMÅLING

0 til maks 35 % av kostnadsoverslag, inntil 2 mill. kroner.

Til nyplanting økologisk frukt- og bær dyrking inntil 50 prosent av kostnadene.

Vi skal være utløsende. Begrenset ramme. Søk om full pott men budsjetter med 15 % i driftsplaner og budsjetter.

k 15-30

g. All

rukt- og

ntoret)

Andre prioriteringer....

Særskilte premieringer

Det kan gis inntil 150 000 kroner ekstra i tilskudd ved bruk av tre i byggeprosjekt. Samlet tilskudd må være innenfor maksbeløpet på 2 millioner kroner per prosjekt. For at økt tilskuddsutmåling skal benyttes må prosjektet bære klart preg av bruk av tre og tilskuddet skal brukes i de tilfeller hvor det er utløsende for at det velges tre i byggeprosjektet.

Særskilte prioriteringer av regioner

Trysil, Engerdal og samtlige Valdreskommuner. Når prosjektene ellers er like og det er begrensede midler, skal prosjekter fra disse kommunene prioriteres. Prosjekter innen planteproduksjon for salg sidestilles med i prioritet med søknader innen grovfôrbaserte husdyrproduksjoner og all økologisk produksjon fra disse kommunene.

Overproduksjon utfordrer støttemulighetene. Både lån og tilskudd. Ser her på det nasjonale markedet.

Bioenergi i landbruket

Midler 2018:

- 67 mill kr over jordbruksavtalen

Målgruppe:

- Bønder/skogeiere

Støtter

- Anlegg for varmesalg
- Gårdsvarmeanlegg
- Veksthus
- Biogass
- Forstudier/forprosjekter
- Lager og tørker for flis
- Solcelleanlegg

Trond Husan
Finansieringsrådgiver
Tlf: [+4761279846](tel:+4761279846)
Mobil: +4797579576
Trond.Husan@innovasjon norge.no

Tom-Arild Fredriksen
Seniorrådgiver
Tlf: +4790829088
Mobil: +4790829088
tom-arild.fredriksen@innovasjon norge.no

Flisproduksjon - Investeringsstøtte

Opparbeidelse av tomt, lagertak, tørkesystem og bygninger for produksjon eller foredling av flis.

Hva omfattes ikke:

Kjøp av tomt, transportutstyr, traktor, containere, brukt utstyr

Investeringsstøtte:

Inntil 25 %

Inntil 1,68 mill kroner

Gårdsvarmeanlegg -Næring

Krav/begrensninger/støtte

Landbruksareal > 100 daa

Må ha avgiftspliktig omsetning over
kr 50 000 pr år

35 % tilskudd og maks kr 1 000 000 pr
eiendom/søker

Fullstendig investeringssøknad–
Lønnsomhet må dokumenteres

Hva omfattes:

Fyrhus, varmeanlegg, lager, distribusjon til
landbruksbygg og boliger, varmegjenvinnings-
og solvarmeanlegg sammen med biovarme.

Hva omfattes ikke:

Utstyr for brenselproduksjon,
transport og brukt utstyr

IBU-midler ved generasjonsskifte

- ✓ Utgangspunkt i generasjonsskifte
- ✓ Mindre investeringer inntil 1,5 mill. kroner for å opprettholde produksjonen
- ✓ Søker må være under 35 år
- ✓ Inntil 50 % av godkjent kostnadsoverslag, kvinner inntil 70 %
- ✓ Søknad kan fremmes når det foreligger avtale om kjøp av eiendommen, men utbetaling kan ikke skjedde før eierskiftet er gjennomført.

Lån

- ✓ Samfinansiering med lokale banker
- ✓ Ordinære lån 3,15%
- ✓ Risikolån 4,45%
- ✓ Søker å finne kombinasjoner som er gunstige for gårdbrukeren gjennom en pakke med tilskudd og lån
- ✓ Betjeningsevne
- ✓ Risiko i drift
- ✓ Lønnsomhet i prosjektet
- ✓ Ikke refinansiering
- ✓ Kortsiktige kreditter til MVA osv i ordinære banker

Lånene skal benyttes til å delfinansiere bedriftsøkonomisk lønnsom nyskaping, utvikling, etablering og omstilling.

Lånene benyttes i hovedsak til finansiering av driftstilbehør og bygninger.

Maksimal løpetid på lavrisikolån til bygg er 25 år inklusive avdragsfrie perioder.

Maksimal løpetid for lån til maskiner og utstyr er 10 år for alle låneordninger.

De viktigste grunnene til avslag

- Din produksjon/prosjekt er ikke prioritert
- Prosjektet er på begynt
- Svak historisk lønnsomhet, driftsplanen vurderes som lite realistisk
- Totaløkonomi, gjennomføringsevne
- Du har ikke markedsfokus og klar forretningside
- Det er mange andre i markedet, støtte til deg vil være uheldig konkurransevridning
- Ressurser, arealer, mjølkekvote
- Søknaden når ikke opp i prioritering ut fra tildelte midler til fylket
- Tilskuddspotten er tom

Kommunen rolle i IBU-saker

- Kommunen er førstelinje for IN på landbruk
 - Veilede søker, koble på IN ved behov
 - Lage møtearenaer, 1:1 typisk gårdsbefaringer eller 1:mange
 - Få med relevante vedlegg til søkaden, retur av søknad som er mangelfull
- Gi sin uttalelse til alle søknader om tilskudd før de videresendes til IN
- Ferdiggodkjenning av prosjekt søkere (ingen endring)

Endring i oppgaver

- Oppgaver i forbindelse med utbetalinger avvikles
- Kommunene skal ikke vurdere lånesøknader

Viktig samarbeid – få ned saksbehandlingstiden

Mobilisering og samhandling

- Kommunen er søkers første kontaktpunkt
- Ofte samarbeid i mobiliseringsfasen, IN er med på gårdsbesøk, møter med driftsplanlegger/banker
- Søknaden går via landbrukskontoret, viktig med en løpende dialog gjennom saksbehandlingen

Vi gleder oss til å høre fra deg!

Besøk oss på www.innovasjon norge.no eller

«Innovasjon Norge Innlandet»
for arrangement og kurs